samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven

Keuzedeel mbo

Assisteren bij oogheelkundige ingrepen en/of behandelingen

Geldig vanaf

24-10-2026

Opleidingscode

K1556

Penvoerder: Sectorkamer specialistisch vakmanschap
Ontwikkeld door: Dutch HealthTec Academy, Nederlandse Vereniging van Technisch Oogheelkundig Assistenten, Universitair Medisch Centrum Groningen, SBB

Een keuzedeel is ontwikkeld voor één of meer kwalificaties. Op https://kwalificatie-mijn.s-bb.nl is per keuzedeel te vinden voor welke kwalificaties het keuzedeel is ontwikkeld.

1. Algemene informatie

D1: Assisteren bij oogheelkundige ingrepen en/of behandelingen
Studielast
240
Wettelijke beroepsvereisten
Nee
Toelichting

Relevantie van het keuzedeel
Een deel van de oogheelkundige ziekenhuizen en zelfstandig behandelcentra voert oogheelkundige ingrepen en behandelingen uit. Het is van belang dat de technisch oogheelkundig assistent (TOA) vakbekwaam is om te kunnen assisteren bij de ingrepen en behandelingen in deze ziekenhuizen en zelfstandig behandelcentra. Door het volgen van dit keuzedeel doet de technisch oogheelkundig assistent specialistische en brede kennis en vaardigheden op over het assisteren bij oogheelkundige ingrepen en behandelingen. Zodoende vergroot de beginnend beroepsbeoefenaar diens vakbekwaamheid en is de beginnend beroepsbeoefenaar beter toegerust om de oogarts en/of physician assistant te ondersteunen bij een ingreep en/of behandeling. Daarnaast neemt de arbeidsmarktrelevantie van de beginnend beroepsbeoefenaar toe, doordat de beginnend beroepsbeoefenaar diens kennis en vaardigheden binnen de oogheelkunde verbreedt.

Beschrijving van het keuzedeel
In dit keuzedeel leert de beginnend beroepsbeoefenaar over het assisteren bij ingrepen en/of behandelingen, zoals intravitreale injecties (IVI's), blepharoplastiek en cataract. De beginnend beroepsbeoefenaar leert onder andere over het klaarmaken van de behandelruimte en het informeren en ondersteunen van de patiënt. Tijdens de ingreep en/of behandeling zelf leert de beginnend beroepsbeoefenaar directe ondersteuning aan de oogarts en/of PA te bieden door onder andere het aanreiken van de juiste materialen. Tot slot leert de beginnend beroepsbeoefenaar over het reinigen en steriliseren van de behandelruimte en materialen na afloop van de ingreep en/of behandeling.

Bijzondere vereisten
Nee

Aard van keuzedeel
Verbredend

Certificaat
Nee

2. Uitwerking

D1-K1: Assisteert bij ingrepen en/of behandelingen

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar moet beschikken over specifieke kennis en vaardigheden om te kunnen assisteren bij een ingreep en/of behandeling. De werkzaamheden worden volgens protocollen uitgevoerd, maar er kunnen zich onverwachte situaties voordoen. Bij onverwachte situaties moet de beginnend beroepsbeoefenaar afwijken van het protocol en zelfstandig beslissingen nemen. De gevolgen van foutief handelen kunnen aanzienlijk zijn: onjuist of onzorgvuldig handelen kan leiden tot blijvende schade aan het (omliggende gebied van het) oog van de patiënt. Daarnaast is steriel werken essentieel om complicaties, zoals een bacteriële infectie, te voorkomen. Het gewicht van deze verantwoordelijkheid maakt het werk voor de beginnend beroepsbeoefenaar extra complex. Daarnaast hebben fouten niet alleen impact op de patiënt, maar brengen ook afbreukrisico's mee voor de zorgorganisatie, zoals imagoschade en verlies aan kwaliteit van de geleverde zorg.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt onder begeleiding van de oogarts en/of physician assistant en heeft een assisterende rol. De beginnend beroepsbeoefenaar werkt zelfstandig binnen het behandelteam en is verantwoordelijk voor de resultaten van diens eigen werkzaamheden. De beginnend beroepsbeoefenaar draagt verantwoording af aan de verantwoordelijk oogarts, physician assistant of leidinggevende over de uitvoering van diens werkzaamheden.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft specialistische kennis van materialen en instrumentarium die gebruikt worden bij oogheelkundige ingrepen en behandelingen
- heeft specialistische kennis van de verschillende typen oogheelkundige ingrepen en behandelingen
- heeft specialistische kennis van mogelijke complicaties die tijdens of na een ingreep en behandeling kunnen optreden
- heeft specialistische kennis van het oogheelkundige herstelproces na een ingreep en behandeling
- heeft specialistische kennis van de taakverdeling binnen het behandelteam
- heeft specialistische kennis van de behandelkamer
- heeft brede kennis van relevante medicatie
- heeft brede kennis van de verschillende afdelingen en diensten binnen een ziekenhuis
- heeft brede kennis van logistieke processen rondom oogheelkundige ingrepen en behandelingen
- heeft brede kennis van de geldende richtlijnen op gebied van hygiëne, luchtkwaliteit en veiligheid op de behandelkamer
- heeft brede kennis van het (duurzaam) verwerken van afval binnen de oogheelkundige zorg
- heeft kennis van oogheelkundige anesthesie

- kan protocollair werken
- kan hygiënevoorschriften toepassen
- kan steriel werken
- kan observatietechnieken toepassen
- kan (non-verbale) communicatieve vaardigheden toepassen
- kan het (elektronisch) patiëntendossier (EPD) gebruiken

D1-K1-W1: Bereidt de materialen, middelen en behandelruimte voor

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar pakt de voor de ingreep en/of behandeling benodigde materialen en instrumentarium uit de (steriele) kast, zoals een gatdoek, handschoenen, een mesje en de benodigde medicatie. De beginnend beroepsbeoefenaar legt deze hulpmiddelen klaar op de daarvoor bestemde plek in de behandelkamer. De beginnend beroepsbeoefenaar controleert of de juiste materialen en instrumenten klaarliggen en of deze een geldige houdbaarheidsdatum hebben. Daarnaast controleert de beginnend beroepsbeoefenaar of de behandelruimte hygiënisch is, bijvoorbeeld door te kijken of er geen ramen openstaan en er geen vlekken op hulpmiddelen/instrumenten aanwezig zijn. Bij afwijkingen verhelpt die deze of schakelt de technische dienst, leverancier of een andere relevante afdeling in. Als de behandelkamer gereed is, haalt de beginnend beroepsbeoefenaar de patiënt op uit de wachtkamer.

Resultaat

De benodigde materialen en middelen zijn klaargelegd in de behandelkamer, de behandelkamer is hygiënisch en de patiënt is opgehaald uit de wachtkamer.

D1-K1-W1: Bereidt de materialen, middelen en behandelruimte voor

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:
- gaat zorgvuldig om met materialen en instrumentarium;
- onderhoudt tijdig het instrumentarium;
- controleert nauwkeurig de aanwezigheid van benodigde materialen en instrumenten;
- voert de werkzaamheden hygiënisch uit;
- voert de werkzaamheden binnen de gestelde tijd uit;
- pakt de werkzaamheden op een ordelijke en systematische manier aan;
- toont geduld in de omgang met de patiënt.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Materialen en middelen inzetten, Kwaliteit leveren

D1-K1-W2: Assisteert bij de ingreep en/of behandeling

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar positioneert de patiënt in de behandelstoel en licht de ingreep en/of behandeling kort toe. Eventueel beantwoordt de beginnend beroepsbeoefenaar vragen van de patiënt en stelt die de patiënt gerust. Daarnaast maakt de beginnend beroepsbeoefenaar het gebied rondom het oog schoon door het te desinfecteren. In sommige gevallen plaatst de beginnend beroepsbeoefenaar vervolgens het gatdoek op de gewenste plek. Tijdens de ingreep en/of behandeling reikt de beginnend beroepsbeoefenaar de benodigde materialen en het instrumentarium aan en reageert die op de hulpvraag van de oogarts en/of physician assistant. Daarnaast observeert de beginnend beroepsbeoefenaar de patiënt en stelt deze zo nodig gerust. De beginnend beroepsbeoefenaar houdt tevens in de gaten of de ingreep en/of behandeling veilig en hygiënisch verloopt, bijvoorbeeld door erop toe te zien dat er geen spullen op de grond staan rondom de behandelstoel. Het afval dat ontstaat tijdens de ingreep en/of behandeling, zoals verpakking van steriel materiaal, ruimt de beginnend beroepsbeoefenaar alvast op.

Resultaat

De assistentie bij de ingreep en/of behandeling is verricht en de patiënt is geïnformeerd en ondersteund.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:
- voert de werkzaamheden hygiënisch uit;
- volgt aanwijzingen en instructies vaardig op;
- gebruikt materialen en instrumentarium op een veilige en juiste manier;
- is alert op het beperken van afval en verspilling;
- blijft rustig en gefocust werken onder druk of spanning;
- is alert op het welzijn van de patiënt;
- gebruikt empathisch vermogen om spanning en stress bij de patiënt te verminderen;
- geeft op een duidelijke en begrijpelijke wijze uitleg;
- signaleert afwijkingen tijdig.

De onderliggende competenties zijn: Materialen en middelen inzetten, Kwaliteit leveren, Instructies en procedures opvolgen, Presenteren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Met druk en tegenslag omgaan

D1-K1-W3: Verleent nazorg en reinigt de behandelruimte

Omschrijving

Na voltooiing van de ingreep en/of behandeling informeert de beginnend beroepsbeoefenaar de patiënt over het herstelproces en andere relevante zaken, zoals mogelijke zwelling en tijdelijke afname van het zicht. Daarnaast ondersteunt die de patiënt bij het verlaten van de behandelkamer. De beginnend beroepsbeoefenaar reinigt en desinfecteert tenslotte de behandelruimte en de hulpmiddelen (zoals de cautermachine en de behandelstoel) en draagt zorg voor verwerking van het instrumentarium (bijvoorbeeld een mesje en een ooglidspreider) door deze te laten steriliseren. Relevante zaken omtrent de ingreep en/of behandeling rapporteert en registreert de beginnend beroepsbeoefenaar in het (elektronisch) patiëntendossier (EPD).

D1-K1-W3: Verleent nazorg en reinigt de behandelruimte

Resultaat

Uitleg aan de patiënt over nazorg is gegeven, de behandelkamer en hulpmiddelen zijn gereinigd en instrumentarium is verwerkt ter sterilisatie. Relevante zaken zijn geregistreerd in het (elektronisch) patiëntendossier (EPD).

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:
- pakt de werkzaamheden op een ordelijke en systematische manier aan;
- is alert op het welzijn van de patiënt;
- geeft op een duidelijke en begrijpelijke wijze uitleg;
- toont geduld in de omgang met de patiënt;
- reinigt en desinfecteert de behandelruimte en hulpmiddelen volgens de geldende richtlijnen;
- verwerkt het instrumentarium op correcte wijze ter sterilisatie;
- registreert op objectieve wijze de relevante zaken in het (elektronisch) patiëntendossier (EPD).

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Materialen en middelen inzetten, Kwaliteit leveren, Formuleren en rapporteren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten